

Становище

на дисертационен труд на тема:

„Генетично консултиране при пациенти с вероятен тумор-предразполагаш синдром“

за присъждане на образователна и научна степен “ДОКТОР”

Докторска програма: “Медицинска генетика“

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление: 7.1 Медицина

Автор: д-р Мари Ара Хачмериян-Андреева

Научни ръководители: доц. д-р Мария Левкова, д.б.,
доц. д-р Елеонора Димитрова, д.м.

Изготвил становище: проф. д-р Савина Петрова Хаджидекова, д.м.
ръководител на Катедра по Медицинска генетика, МФ,
МУ-София,

I. Общо представяне на процедурата и докторанта

Рецензията е изготвена съгласно Заповед Р-109-394/25.09.2025 на Ректора на Медицински Университет – Варна и Протокол 45/10.09.2025 от Факултетен съвет.

Представеният комплект материали по защитата е в съответствие с Процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ-Варна.

При изготвяне на настоящата рецензия са спазвани изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както и специфичните Критерии за заемане на академични длъжности и придобиване на научни степени в МУ-Варна.

II. Кратки данни от професионално-творческата биография на кандидата.

Дисертантът Мари Ара Хачмериян-Андреева се дипломира като “магистър” по медицина в Медицински факултет на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов” Варна през 2011. През 2015г. придобива магистърска степен „Молекулярна биология и биотехнологии“. През 2017г. защитава докторска степен по специалност „Генетика“ на тема „Майчин биохимичен скрининг като метод за пренатална профилактика“. През 2017г. – придобива специалност по медицинска генетика при МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов”, Варна.

От 2018г. до настоящия момент заема длъжност главен асистент при Катедра по Медицинска генетика при същия университет. От 2019г. до сега е началник лаборатория по медицинска генетика към УМБАЛ „Св. Марина“, гр. Варна.

Дисертантът членува в две международни научни организации - European Society of Human Genetics (ESHG), European Cytogeneticists Association (ECA), както и в две български – Българско дружество по генетика и геномика на човека и Българска педиатрична асоциация.

Кандидатът е автор и съавтор на 48 пълнотекстови научни публикации и има 71 публикувани резюмета на научни събития в чуждестранни и български списания. Участва в 4 научни проекта.

III. Актуалност и значимост на разработката.

Изследването е посветено на актуален и обществено значим проблем – оценката на генетичната предразположеност към злокачествени новообразувания и ролята на медико-генетичното консултиране в профилактиката и индивидуализираната грижа за пациентите. В контекста на бързото развитие на молекулярната диагностика и въвеждането на персонализираната медицина, темата е напълно актуална и допринася за укрепване на връзката между клиничната онкология и медицинската генетика.

IV. Становище по структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд е изграден в съответствие с изискванията за научна степен „доктор“ и отразява системност, научна последователност и прецизност. Трудът има ясна логическа структура, която води читателя от общата проблематика на онкогенетичните синдроми към конкретното изследване и анализ на резултатите. Използваната терминология е коректна и съвременна.

Дисертацията е обемна и добре организирана, като включва следните основни раздели:

1. Въведение – ясно очертава актуалността и значимостта на проблема, мотивира избора на темата и очертава целта на изследването.
2. Литературен обзор – изчерпателен и добре структуриран раздел, съдържащ актуални данни от международната и националната литература. Подразделите са логично подредени (епидемиология, класификация, молекулярни механизми, диагностични методи и консултиране). Използвани са съвременни източници и международни препоръки (ESMO, ASCO, NCCN и др.).

3. Цел и задачи – кратко и ясно формулирани; кореспондират с темата и са реалистично постижими.
4. Материал и методи – подробно описани, включващи клиничен, генеалогичен, лабораторен, биоинформатичен и статистически подход. Структурата е ясна и възпроизводима.
5. Резултати – представени логично и с подходящи графики и таблици. Разделени са в подглави, което улеснява проследяването на отделните етапи на анализа.
6. Обсъждане – аналитично и критично, включва сравнение с данни от международни проучвания. Подчертават се специфичните особености на изследваната популация.
7. Заключение и насоки за бъдеща работа – синтезира основните постижения и очертава възможности за развитие на темата в клиничната практика и научната дейност.
8. Изводи и приноси – ясно формулирани, конкретни и обосновани от представените резултати. Формулирани са пет извода, които отразяват резултатите и отговарят напълно на поставените задачи. Изведени са и приноси с оригинален и практически-приложен характер. Съгласна съм с авторската оценка за приносите на дисертационния труд.
9. Библиография – съдържа значителен брой съвременни и авторитетни източници, представени в унифициран формат.
10. Приложения – съдържат допълнителни таблици, схеми и материали, които обогатяват изложението и повишават практическата стойност на труда.

V. Публикации по темата на дисертацията

Във връзка с дисертацията, докторантът представя три пълнотекстови публикации, на които е първи автор, като две от тях са индексирани в научната база данни Web of Science. Кандидатът представя 3 доклада от научни конференции и 5 резюмета от научни прояви, свързани с темата на дисертационния труд. Представените научни трудове покриват напълно тематиката на дисертационния труд и съдържат резултати от проведените изследвания.

VI. Автореферат

Авторефератът е в обем 56 страници като отразява основните раздели на дисертационния труд.

VII. Заключение

В заключение може категорично да се заяви, че дисертационният труд на д-р Мари Ара Хачмериян-Андреева, озаглавен „Генетично консултиране при пациенти с вероятен тумор-предразполагащ синдром“, представлява висококачествено, задълбочено и цялостно научно изследване, което се отличава с изключително добре изградена структура и методологична последователност.

Авторката е успяла да изгради труда си върху стабилна теоретична и аналитична основа. Структурата на дисертацията ясно отразява логическото развитие на изследователския процес – от научната мотивация и формулирането на целта, през подбора на методи и обработката на данните, до изводите и приносите, които имат реална практическа стойност за медицинската генетика и онкологията.

В цялост, дисертационният труд на д-р Хачмериян-Андреева демонстрира зрялост, самостоятелност и професионализъм. Той съчетава прецизна структура с дълбок научен анализ, яснота на изложението и конкретни резултати с практическо приложение. Тази комбинация е белег за изследователска компетентност и способност за критично мислене.

Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото приложение, както и специфичните Критерии за заемане на академични длъжности и придобиване на научни степени в МУ-Варна.

Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Мари Ара Хачмериян-Андреева в докторска програма „Медицинска генетика“.

31.10.2025 г.

гр. София

Изготвил становище:

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

Проф. д-р Савина Хаджидекова, д.м.